

AZ ALSÓ- ÉS FELSŐÖRI SZÍNJÁTSZÓ CSOPORT

AZ ALSÓ- ÉS FELSŐÖRI SZÍNJÁTSZÓ CSOPORTról méltató szavakkal szólni alig lehet meghatódás nélkül. Hogy miért van ez, csak az tudja megválaszolni, aki ismeri ennek a vidéknek történetét, magyarjainak vívódását nyelvvél és hagyománnyal. Talán a legkifejezőbb, amit néhai Dr. Teleky Béla őrszigeti evangélikus lelkész szájából hallottam: olyanok az őriek, mint az üres illatszeres üveg: tartalma elfogyott, és legfeljebb mélyen belélegezve lehet még érezni belőle az illatot.

Szép, költői kifejezés, tele nosztalgiával. Ez azt jelenti, hogy már nem is annyira a valóság, mint inkább a képzelőerő éltet. Ami van, ahhoz mindig hozzá kell gondolni azt, ami volt, de egyben azon is el lehet, kell gondolkodni, mi lesz, vagy mi lehetne itt, az évszázadok óta nyelvszigetet képező közösségekben, ha...

Sajnos, bármennyire életpártiak vagyunk is, aligha lehet megválaszolni a kérdést: vajon mi lesz öt-tíz év múlva? Egy biztosra vehető: mind az ALSÓÖRI SZÍNJÁTSZÓ EGYESÜLET, mind pedig a FELSŐÖRI REFORMÁTUS IFJÚSÁGI OLVASÓKÖR színjátszó csoportja folytatja eddigi tevékenységét. A közönséges anyaországi magyarnak szinte elképzelhetetlen, hogy a kirajzó, távolabbi városokban dolgozó fiatalok kizárólag a színjátszás kedvéért – minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül – képesek és hajlandók hétvégeken egybegyűlni, hogy egy-egy darab betanulásával és bemutatásával jó szórakozást, örömet okozzanak azoknak, akikben még fantom fájásként dolgozik a hiányérzet a nyelv és kultúra hanyatlása közepette.

Amikor nem csupán a német nyelvű környezet domináciájával kell megküzdeni, hanem a belső meghasonlás kifárasztó tüneteivel is, feltétlen méltánylást érdemel, ha az egymás között jobbára németül társalgó – köztük amatőrökként is nagy tehetséggel megáldott – színészek a színpadra lépve szinte sámánokként bővölik önmagukat és a közönséget. Ilyenkor egyedül az a fontos, hogy a színpad a kulisszákkal és a szereplőkkel olyan kivitelezésben jelenüljön meg, ami elvonatkoztat a mindennapi nyelvvalóságtól, s olyan mesés világba visz, ami a valódi, igazi látszatát kelti. Mindez közhelyként hatna, ha nem tudnánk, hogy a két egyesület mintegy templomként éli meg és alkalmazza a magyar nyelvet.

Az Alsóöri Színjátszó Egyesület működése 1982 óta jobbára folyamatosan tölti ki az elmúlt 32 évet. **Szabó Nándor** és csapata töretlen lelkesedéssel tervez és készül évről évre. Az utóbbi években Majoros István személyében

Magyarországról szerződtek rendezőt, így 2014-ben is az ő feldolgozásában taníttatta be és vitte színre Karinthy Frigyes A nagy ékszerész c. komédiáját.

Az 1889-ben alakult felsőőri Református (Ifjúsági) Olvasókör 1962-től számlálja a színbemutatók éveit. Húsz évvel idősebb, mint a szomszédos alsóőri, mindamellett református, mint a neve is mondja. A színjátszás **Gyenge Imre** lelkész, ill. református püspök nevéhez fűződik, aki „őriesítette“ az általa kiválasztott és betanított népszínműveket. Mint minden váltás esetében, az ő nyugalomba vonulásakor is felmerült a hogyan tovább? megkerülhetetlen kérdése. A református gyülekezet életéhez és tevékenységéhez azonban annyira hozzánőtt a színjátszás, hogy minden kétséget kizáróan az utód, **Gúthy László** lelkész teendői mellett nem csak folytatja, de egyé is forrott a színjátszással. Csak látni kell őt, mennyire beleéli magát a nézőtérről átdolgozása és rendezése eredményeként az egyes darabokba, legutóbb Móricz Zsigmond Sári bírójába. A neki és színészeinek kijáró jutalom, elismerés pedig a közönség lelkes tapsa. Természetesen ugyanez elmondható az alsóőri színjátszókról és vezetőjükről is.

Mintegy őri sajátosság a közönség azonosulása az egyes darabokkal: annyira beleélik magukat az egyes jelenetekbe, hogy nem csak nevetnek, tapsolnak, de meg is könnyezik a drámai fordulatokat. Így hagyják el a színháztermet és vonulnak vissza magukkal víve olyan világok szegmenseit, amik a letűnt múltból árulkodnak. És ezt nehéz összhangba hozni egymással: magyar múlt, német nyelvű jelen. Ez itt a kérdés: hogyan lehetne egyensúlyba hozni a kettőt, hogy egész természetességgel lehessen megélni a magyarságot? Ne csak a színházlátogatás idején, hanem az utcán is. Még néhány évvel ezelőtt a nézők magyarul beszéltek egymással, most már, különösen a fiatalabbja a németet részesíti előnyben. Pedig elgondolkodtató, hogy mindkét csapat szabadidejét feláldozza csak azért, hogy évente három-négy alkalommal mesés világot varázsoljon. Annyira mesés mint a holdkórosok, akikre állítólag nem szabad rászólni, ne hogy felébredjenek, különben lezuhannának a háztetőről. Ezért féltetni, biztatni kell őket, hogy maguktól ébredjenek fel és döbbenjenek rá, áldozatvállalásukkal mekkora értéket teremtenek és adnak tovább. A Magyar Örökség díj lehet ilyen keltegető, hiszen a templomon és a színjátszáson kívül alig van már nyelvművelő műhely. A köszönet és a hála hangján ajánljuk mindenki figyelmébe az alsó- és felsőőri színjátszókat, élükön **Szabó Nándorral** és **Gúthy Lászlóval**, nem feledkezve meg Nándi feleségéről, **Szilviáról** sem, aki a kellékek és a ruhák készítésével közvetlen is kiveszi részét a munkából. Válgon serkentővé

és éltetővé a Magyar Örökség díj, hiszen nagyon is megérdemelten megküzdöttek, megfáradtak érte.

Dr. Deák Ernő